

బెంగుళూరు నాగరత్నమ్మ జీవిత చరిత్ర

శ్రీరాం.వి.

బెంగుళూరు నాగరత్నమ్మ

జీవిత చరిత్ర

శ్రీరాం.వి.

అనువాదం

టి. పద్మిని

హైదరాబాద్ బుక్ ట్రస్ట్

బెంగుళూరు నాగరత్నమ్మ (1878-1952)

దేవదాసిగా పుట్టిన నాగరత్నమ్మ చిన్నతనంలోనే సంగీత సాహిత్య సృష్ట్య కళలలో ఎంతో నైపుణ్యం సాధించింది. అయితే కాలక్రమేణా వచ్చిన సంస్కరణల వల్ల దేవదాసి వ్యవస్థని ప్రభుత్వం రద్దు చేసే పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఆ సందర్భంలో తోటివారందరినీ కూడగట్టి ధైర్యంగా ఎదుర్కొంది. ఓడిపోయినా జంకలేదు.

ఆనాడు సంగీతంలో రాగం, తానం, పల్లవి అనే అంశాన్ని స్త్రీలు పాడకూడదనే నిబంధన వుండేది. దాన్ని ధిక్కరించి పాడిన ఘనతకూడా ఆమెదే.

ముద్దుపకని 'రాధికా సాంత్వనము' నాగరత్నమ్మ చదివి చాలా ఇష్టపడింది. దానికి కొత్త ప్రతి తయారుచేసి తన ముందుమాటతో మళ్ళీ అచ్చు వేయించింది. వీరేశలింగం ఆ పుస్తకంలోని భాషనీ, శైలిని మెచ్చుకుంటూనే "వేశ్య కాబట్టి సిగ్గు శరం లేకుండా పచ్చిగా రాసింద" ని విమర్శించాడు. దాన్ని చాలా తీవ్రంగా వ్యతిరేకిస్తూ ఆమె "సిగ్గు అనేది ఆడవాళ్ళకి మాత్రమే వుండాల్సిన నీతా?" అని ప్రశ్నించింది. "ఈ పుస్తకంలో వున్నంత శృంగార వర్ణన వీరేశలింగం రాసిన 'రసికజనమనోరంజనం' లోనూ ఉన్నదనీ, ఇంతకన్నా వర్ణనాత్మకంగా మగవాళ్ళు రాసిన గ్రంథాలని మద్రాసు యూనివర్సిటీలో పాఠ్య పుస్తకాలుగా వీరేశలింగమే సిఫారసు చేశాడ"ని ఎదురుదెబ్బ తీసింది. వీరేశలింగం లాంటి దిగ్గజాన్ని ఎదుర్కోవడం, అందునా ఒక స్త్రీకి, ఆనాడు సాధ్యం కాదు. అదీ నాగరత్నమ్మ ధీశక్తి!. దేవదాసి కావడం వల్ల కూడా ఆమె మరింత స్వేచ్ఛగా పోరాడగలిగింది.

బీదరికంలో ఎన్నో కష్టాలు పడినా, క్రమంగా తన కళాప్రదర్శనలతో సంపన్నురాలయింది. నగలు, బట్టలు అంటే చాలా ఇష్టం. అలాంటి నాగరత్నమ్మ తిరువయ్యూరులో త్యాగరాజు సమాధి దిక్కుమొక్కు లేకుండా, ముళ్ళ తుప్పలూ, పామూపుట్రుల మధ్య పడి వుంటే చూసి చలించిపోయింది. త్యాగరాజు పట్ల ఉన్న భక్తితో తన నగలు, సంపద సర్వస్వం అర్పించి ఆయన సమాధి మొద ఆలయం కట్టించింది. ఇవేళ మనం చూస్తూన్న ఆలయశోభ అంతా ఆ సంగీతకారిణి త్యాగభలితమే.

అంతేకాదు, త్యాగరాజ ఆరాధనలో స్త్రీలు పాల్గొనే హక్కులేదని ఛాందసులు శాసించారు. నాగరత్నమ్మ యుక్తిగా స్త్రీలకి అందులో ప్రవేశం కలిగేలా చేసింది. అందుకనే ఇప్పుడు ఆరాధనోత్సవాల్లో పాల్గొంటున్న స్త్రీల సంఖ్య చాలా ఎక్కువయింది.